

Elke natuurbeschermer weet dat de mens, als soort, de grootste bedreiger is van de biodiversiteit in de natuur. Daardoor staan vele soorten op het punt van uitsterven. Recente berichten hierover laten een treurige situatie zien, de strijd om het bestaan voor sommige soorten is echt hopeloos, erger dan gedacht.

Gevonden & verloren (12)

De niets ontziende mens

De mens als bedreiger van de biodiversiteit: hij moordt en plundert, hij kapt en jaagt en stroopt, hij vist en steelt.

De mens is een domme dief. In het Zeeuwse natuurgebied De Grevelingen werd afgelopen september een nieuwe groeiplaats ontdekt van de Herfstschroeforchis (*Spiranthes spiralis*). Deze orchidee behoort met ongeveer tien vindplaatsen in Europa tot de zeldzaamste planten. Nederland kent drie vindplaatsen en is dus belangrijk voor deze soort. De verrassende vierde vondst in De Grevelingen gaf daarom grote vreugde maar die was helaas van korte duur. Want binnen een week na de ontdekking bleken de planten te zijn uitgegraven. Waar de planten hadden gebloeid, waren slechts kuiltes te zien. Baudewijn Odé van FLORON vermoedt dat een orchideeënliefebber de planten voor de eigen tuin heeft gestolen. Kansloos, omdat een Herfstschroeforchis niet in een tuin zal overleven.

De mens is een respectloze jager. Onlangs verscheen, als publicatie van de Verenigde Naties, de eerste gedetailleerde wereldatlas van de mensapen, de *World Atlas of Great Apes and their Conservation*. De samenstellers daarvan concluderen dat als de daling van het aantal wilde chimpansees, bonobo's, gorilla's en orang-oetans zich in het huidige tempo voortzet, deze mensapen binnen één menselijke generatie kunnen zijn uitgestorven.

Deze grote apen worden door allerlei oorzaken in hun voortbestaan bedreigd, zoals oprukkende menselijke bewoning, ontbossing, verstoring door oorlogsgeweld, uitbreiding van mijnbouw, ziektes en de jacht. De atlas laat de schrikbarende snelle achteruitgang van het aantal mensapen zien, soms binnen drie generaties met wel tach-

tig procent. Een schrale troost hierbij is dat de drieëntwintig landen met populaties mensapen in september een internationale top hebben gehouden om te bezien hoe ze het voortbestaan van deze dieren in het wild voor de lange termijn kunnen garanderen.

De mens is een brutale stroper. Als er niets gebeurt aan de stroperij is de Sumatraanse tijger (*Panthera tigris sumatrae*) binnen tien jaar verdwenen. In Indonesië leven er nu nog tussen de vierhonderd en vijfhonderd en jaarlijks worden zeker vijftig dieren door stropers omgebracht. In India, waar de Bengaalse tijger (*Panthera tigris tigris*) een nationaal symbool is, heeft de regering grote moeite om de tijgerstand op peil te houden. India zou nog zo'n 3.700 Bengaalse tijgers tellen, een eeuw geleden waren het er nog ruim veertigduizend. Volgens milieuorganisaties zijn de cijfers van de regering veel te optimistisch en ligt het werkelijke aantal eerder rond de tweeduizend. De stropers kunnen nauwelijks worden tegengehouden want stropen is lucratief, allerlei tijgerorganen worden nog steeds voor de productie van traditionele medicijnen gebruikt. In Tibet worden tijgervellen als decoratie in huizen opgehangen.

De mens is een handelaar zonder geweten. Wereldwijd zijn er volgens de laatste gegevens 5743 bekende soorten amfibieën en de grootste daarvan is de Chinese reuzensalamander (*Andrias davidianus*). Het dier leeft uitsluitend in water van de bergketens in Noordoost-, Centraal- en Zuid-China. Het wordt, gewild voor consumptie en voor medicijnen, door de illegale jacht ook met uitsterven bedreigd. Het kan een gewicht van vijftig kilo bereiken en één kilo heeft een handelswaarde van omgerekend honderd dollar. Zo is hun aantal de afgelopen

Herfstschroeforchis.
TEKENING: INA MARBUS

decennia fors gedaald. Niet bekend is hoeveel Chinese reuzensalamanders er momenteel nog zijn. Uit bestudeerde populaties analyseerden onderzoekers echter een terugval van tachtig procent in de afgelopen vijfenveertig jaar.

De mens kapte in 2004 in Brazilië het record van 26.000 vierkante kilometer regenwoud waardoor de ontbossing in het Amazonegebied ernstig is toegenomen. En de mens blijft walvissen vangen: van veel soorten en populaties walvissen is nog maar één procent aanwezig van de aantallen dieren die in een ver verleden voorkwamen.

De treurige voorbeelden kunnen nog met vele worden aangevuld. Het zijn allemaal recente voorbeelden van de niets ontziende mens.

Joost Kazus is voorzitter van de Commissie Juridische Zaken van de KNNV.

Literatuur

CALDECOTT, J. & L. MILES (2005). *World Atlas of Great Apes and their Conservation*. University of California Press., Berkeley.